

Cod ECLI ECLI:RO:CABUC:2019:029.001473

Dosar nr.16639/3/2013*

(435/2016)

R O M Ȃ N I A
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI - SECȚIA A III A CIVILĂ
ȘI PENTRU CAUZE CU MINORI ȘI FAMILIE
DECIZIA CIVILĂ NR.1473A

Ședința publică de la 13.11.2019

Curtea constituită din:

PREȘEDINTE - I

JUDECĂTOR -

GREFIER -

Pe rol fiind soluționarea apelului (după casare) declarat de apelantul – reclamant **PRIMARUL SECTORULUI 3 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI ROBERT SORIN NEGOIȚĂ**, împotriva sentinței civile nr. 2217 din data de 20.12.2013, pronunțate de Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă, în dosarul nr. 16639/3/2013, în contradictoriu cu intimații – pârâți **PRIMARUL GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, MUNICIPIUL BUCUREȘTI PRIN PRIMARUL GENERAL și C**

Dezbaterile în cauză au avut loc la data de 15.10.2019 și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta decizie. Având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea la datele de 22.10.2019, 29.10.2019, 05.11.2019, 12.11.2019 și apoi la 13.11.2019, când a decis următoarele:

C U R T E A,

Asupra apelului civil de față, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 3 București, sub nr. 11302/301/2012, la data de 29.03.2012, reclamantul Primarul Sectorului 3 București a chemat în judecată pe pârâții Primarul General al Municipiului București și C, solicitând instanței ca prin hotărârea pe care o va pronunța, să declare nulitatea absolută a Dispoziției Primarului General nr. 4333/18.05.2005, prin care s-a dispus restituirea în natură în proprietatea pârâtei C, a imobilului situat în București, str. Liviu Rebreanu, FN, sector 3, format din teren în suprafață de 112.339,19 m.p., lotul 71.

În motivarea cererii, reclamantul a arătat că imobilul în litigiu face parte din domeniul public al Municipiului București, fiind supus unei amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, respectiv parc public și zonă de agrement, fiind, totodată, un teren cu destinație agricolă, supus, ca atare, Legii nr. 18/1991.

Prin sentința civilă nr. 16351/24.10.2012, pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București, a fost admisă excepția necompetenței teritoriale, fiind declinată competența de soluționare a cauzei în favoarea Tribunalului București, motivarea hotărârii judecătorești întemeindu-se pe criteriul valoric.

Cererea a fost înregistrată pe rolul Tribunalului București, Secția a IV-a Civilă, sub nr. 16639/3/2013, la data de 25.04.2013.

Prin sentința civilă nr.2217/20.12.2013, Tribunalul București - Secția a IV-a Civilă a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtului Primarul General al Municipiului București, a admis excepția lipsei de interes în promovarea cererii, a respins cererea formulată în contradictoriu cu pârâțul Primarul General al Municipiului București, pentru lipsa calității procesuale pasive și a respins cererea formulată de reclamantul Primarul Sectorului 3 București, în contradictoriu cu pârâții Municipiul București și C, pentru lipsă de interes.

Pentru a hotărî astfel, tribunalul a reținut în sinteză, următoarele:

Prin Dispoziția Primarului General nr. 4333/18.05.2005, în aplicarea Legii nr. 10/2001, s-a dispus restituirea în natură în proprietatea pârâtei () a a imobilului-teren situat în București, str. Liviu Rebreanu, FN, lot 71, în suprafață de 112.399,19 m.p.

Prin prezenta cerere de chemare în judecată, reclamantul Primarul Sectorului 3 București solicită în contradictoriu cu pârâții Primarul General al Municipiului București, Municipiul București și (), declararea nulității absolute a dispoziției specificate anterior, cu motivarea că imobilul face parte din domeniul public al unității administrativ-teritoriale, că este supus unei amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, precum și că Legea nr. 18/1991 era incidentă în speță.

Statuând asupra excepției lipsei de interes, invocate de pârâta (), tribunalul a reținut că în eventualitatea admiterii acestei acțiuni de nulitate Dispoziție Primar General nr. 4333/18.05.2005, reclamantul Primarul Sectorului 3 București nu obține nici un folos practic, imobilul reintrând în patrimoniul unității-administrative, iar nu al său, neavând relevanță juridică în ipoteza dată, pentru soluționarea excepției procesuale în discuție, dacă bunul aparține domeniului public sau privat al Municipiului București.

Împotriva sentinței primei instanțe a declarat apel reclamantul Primarul Sectorului 3 al Municipiului București – Robert Sorin Negoită, criticând-o pentru netemeinicie și nelegalitate, solicitând admiterea apelului, desființarea sentinței apelate și pe fond, admiterea acțiunii, așa cum a fost formulată pentru următoarele motive:

1. Instanța de fond, în mod greșit a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtului Primarul General al Municipiului București.

2. Instanța de fond, în mod greșit a admis excepția lipsei de interes a apelantului – reclamant.

Pentru a pronunța hotărârea atacată, instanța de fond a reținut că prin admiterea acțiunii apelantului – reclamant nu ar obține vreun folos practic, întrucât terenul în litigiu ar reveni în proprietatea municipalității, instituția apelată neavând un drept de proprietate/administrare.

De asemenea, tribunalul a constatat că nu prezintă relevanță dacă imobilul face parte din domeniul public sau din domeniul privat al Municipiului București.

Referitor la aceste rețineri ale instanței de fond, apelantul – reclamant solicită să se observe că în soluționarea excepției lipsei de interes, instanța de judecată a antamat fondul cauzei, ceea ce este total eronat. Argumentele prezentate de pârâta () și preluate ca atare de instanță au fost invocate deopotrivă ca apărări de fond, precum și în susținerea excepțiilor lipsei de interes și a lipsei calității procesuale active.

De altfel, întrucât obiectul cererii apelantului - reclamant îl constituie constatarea nulității absolute a deciziei atacate, reclamantul nu trebuie să facă parte din categoria persoanelor îndreptățite, conform prevederilor Legii nr. 10/2001, deoarece nulitatea absolută poate fi invocată de oricine.

Interesul legitim în cauză trebuie privit în raport de împrejurarea că nulitatea invocată este una absolută, instituită de legiuitor cu scopul de a ocroti un interes public, general, care în speță constă în a înlătura din sfera juridică un act de restituire în natură emis cu încălcarea dispozițiilor legale imperative. Astfel, interesul rezidă în aceea că prin promovarea acțiunii se tinde la protejarea unui interes general.

În speță, terenul restituit în natură pârâtei () a fost supus unor amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, respectiv zonă de agrement - spațiu verde în cadrul parcului Titan, fapt pentru care Primarul General al Municipiului București trebuia ca la emiterea dispoziției să aibă în vedere legile care interesează ordinea publică, în speță, dispozițiile Legii nr. 213/1998, ale H.G. nr. 250/2007 privind aprobarea Normelor Metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001.

Mai mult decât atât, entitatea investită cu soluționarea notificării a derogat cu bună-știință de la legile care interesează ordinea publică, fără să țină cont de legile imperative privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și forestiere, anterioare legilor de restituire a imobilelor (Legea nr. 10/2001, H.G. nr. 250/2007).

Ca atare, Dispoziția nr. 4333/18.05.2005 emisă de Primarul General al Municipiului București este lovită de nulitate absolută, întrucât actul încalcă ordinea publică, respectiv autoritatea publică nu a avut în vedere dispozițiile legale care interesează ordinea publică, acestea fiind în totalitatea lor norme imperative, de la care nu se poate deroga prin acte juridice, sub sancțiunea nulității absolute.

Totodată, în literatura juridică s-a arătat în mod clar că este îndeplinită cerința interesului și în situațiile în care se recunoaște legitimare procesuală activă și altor subiecți de drept, cum ar fi procurorul, autoritatea tutelară etc., chiar dacă folosul practic se va produce, în ipoteza admiterii acțiunii, asupra titularului dreptului, în aceste situații, problemele care se ridică vizează mai mult calitatea procesuală activă decât interesul, probleme care în speța de față, nu au fost soluționate în mod distinct de către instanța de fond (în acest sens, a se vedea V.M. Ciobanu - Tratat teoretic și practic de procedură civilă, Ed. Național, București, 1996, pag. 272).

Apelantul – reclamant precizează totodată, că în dosarul nr. 46681/3/2012 având ca obiect o acțiune similară de constatare a nulității Dispoziției nr. 12680/22.07.2010, promovată de același reclamant în contradictoriu cu aceiași părți și în care au fost invocate aceleași excepții, acestea au fost respinse de instanță prin încheierea de la termenul din data de 29.11.2013.

Pentru toate aceste considerente, apelantul – reclamant solicită admiterea apelului, modificarea sentinței civile nr. 2217/20.12.2013 în sensul respingerii excepției lipsei calității procesuale pasive a Primarului General al Municipiului București, a respingerii excepției lipsei de interes în promovarea cererii și admiterii acțiunii, astfel cum a fost formulată, în sensul constatării nulității absolute a Dispoziției nr. 4333/18.05.2005 emise de către Primarul General al Municipiului București.

Intimata – pârâtă C **ia a formulat întâmpinare**, prin care a solicitat respingerea apelului ca fiind nefondat și pe cale de consecință, menținerea sentinței civile ca fiind temeinică și legală, pentru următoarele motive expuse sintetic:

Prin întâmpinarea formulată în fața primei instanțe, intimata – pârâtă arată că a înțeles să invoce excepția lipsei de interes, excepția lipsei calității procesuale active, iar ca apărare de fond excepția puterii de lucru judecat.

Intimata – pârâtă a arătat în susținerea excepției lipsei de interes, faptul că apelantul-reclamant nu justifică un interes personal și direct, luând în considerare împrejurarea că entitatea care a emis dispoziția a cărei nulitate o solicită și care în cazul unei eventuale admiteri a acțiunii ar reintra în proprietatea imobilului restituit nelegal, este Municipiul București prin Primarul General, nicidecum apelantul-reclamant.

În ceea ce privește cea de a doua excepție, intimata – pârâtă a arătat că față de obiectul cererii de chemare în judecată, respectiv anularea unei dispoziții emise în baza Legii nr.10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, apelantul-reclamant nu are calitate procesuală activă pentru promovarea acestei acțiuni.

În fine, în ceea ce privește și cea de a treia excepție invocată, respectiv excepția puterii de lucru judecat, ca apărare de fond, intimata – pârâtă a arătat că prin hotărâri judecătorești anterioare s-a decis în mod definitiv și irevocabil, intrând în puterea lucrului judecat, faptul că terenurile în litigiu au făcut parte din domeniul privat al Primăriei Municipiului București, intrând astfel sub incidența Legii nr. 10/2001 și că nu au făcut parte din domeniul public, cum în mod eronat, susține apelantul-reclamant.

În ceea ce privește cea de a doua critică, vizând admiterea excepției lipsei de interes, intimata – pârâtă solicită să se dispună respingerea susținerilor formulate, întrucât este îndeobște cunoscut faptul că pentru constatarea nulității absolute a unui juridic, calitatea procesuală activă este recunoscută oricărei persoane care justifică interes, acesta fiind verificat în coordonatele interesului cerut pentru orice demers judiciar - să fie legitim, personal, născut și actual.

Este adevărat că cele două condiții de exercițiu ale acțiunii sunt strâns legate în cazul acestui tip de acțiune, însă ele nu se confundă, ci în mod frecvent se analizează împreună.

Așadar, intimata – pârâtă consideră că în mod corect, prima instanță a apreciat că apelantul-reclamant nu justifică folosul practic ce ar rezulta din soluționarea favorabilă a pretenției sale.

Față de susținerea potrivit căreia caracterul absolut al nulității invocate prin cererea de chemare în judecată, ar conferi legitimitate procesuală activă oricărei persoane, intimata – pârâtă învederează faptul că introducerea acestui tip de acțiune este condiționată tocmai de justificarea acestui interes, necesitatea generică a protejării unui interes general și al înlăturării unei încălcări a normei imperative, neputând substitui interesul cerut pentru formularea acțiunii în justiție, nefiind un interes propriu al apelantului-reclamant.

Astfel cum intimata – pârâtă a arătat și în fața primei instanțe, în cauza pendinte apelantul-reclamant nu a fost prejudiciat în niciun mod prin emiterea dispoziției de restituire în natură și nu i-a fost încălcat niciun drept propriu, acesta fiind un veritabil terț în raport cu dispoziția emisă.

Argumentul invocat de către apelant, respectiv caracterul de bun public al imobilului și acesta în mod cu totul eronat, nu poate reprezenta în mod generic o încălcare a drepturilor sau a interesului acestuia.

Este adevărat că uneori, din diverse rațiuni, legiuitorul recunoaște legitimitate procesuală și altor persoane decât titularul dreptului, însă acestea sunt excepții de strictă interpretare și aplicare, fiind prevăzute de legi speciale, or în speța de față, ne aflăm de asemenea, în preajma unei legi speciale care reglementează *expressis verbis* persoanele ce pot ataca acest act administrativ, respectiv art. 26 alin. 3 din Legea nr. 10/2001, apelantul nefiind una dintre aceste persoane.

3. Chiar mai mult decât atât, intimata – pârâtă apreciază că în prezenta cauză este vizibilă incidentă și excepția puterii de lucru judecat, ca apărare de fond, atât în ceea ce privește soluționarea diferendului privind regimul juridic al terenurilor, cât și asupra netemeinicii acțiunilor în constatarea nulității absolute promovate de apelantul-reclamant, privind dispozițiile emise de Primarul General al Municipiului București.

Astfel cum a mai arătat intimata – pârâtă și în fața primei instanțe, prin hotărâri anterioare s-a decis în mod definitiv și irevocabil, intrând în puterea lucrului judecat, faptul că terenurile în litigiu au făcut parte din domeniul privat al Primăriei Municipiului București și nu din domeniul public, cum în mod eronat susține reclamantul.

În motivarea acestei excepții, intimata – pârâtă a învederat faptul că asupra chestiunii ce vizează caracterul de bun aflat în proprietatea publică sau privată a statului, a terenului imobil ce face obiectul prezentului dosar, instanțele de judecată s-au pronunțat prin hotărâri definitive și irevocabile în dosarul nr. 9993/301/2005 (nr. vechi 7926/2005).

Astfel, Judecătoria Sectorului 3 București, în soluționarea plângerii împotriva încheierii de carte funciară formulate de petenții *[numele este tăcut în text]*, în contradictoriu cu ANCPI - Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară al Municipiului București și Primăria Sectorului 3 București, prin sentința civilă nr. 2375/10.03.2006 a dat o dezlegare asupra regimului juridic al bunului imobil ce face obiectul acestei cauze, reținând că acesta a făcut parte din domeniul privat al statului și nu din domeniul public.

Această dezlegare a fost dată în combaterea susținerilor făcute prin întâmpinare, de către Primăria Sectorului 3 București, în sensul că terenul în cauză, același cu obiectul prezentei, ar face parte din domeniul public al Primăriei Municipiului București, având destinația de spațiu verde și că emiterea dispozițiilor nr. 4333 și 4334 emise în favoarea petentei *[numele este tăcut în text]*, ar fi fost nelegală.

În soluționarea acestei chestiuni, instanța de judecată a arătat în considerentele hotărârii (fila 132 dosar Judecătoria Sectorului 3 București, vol. I, pag. 161), faptul că „(...) din probatoriul administrat în cauză rezultă că terenurile respective au fost proprietatea privată a Municipiului București, fiind restituite în proprietatea petentei, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 10/2001, prin dispozițiile 4334 și 4334. Terenurile cu siguranță nu sunt în proprietatea publică a Statului Român, dovadă în acest sens stând adresa nr. 215595/06.06.2005 a Ministerului Finanțelor Publice - Direcția Generală de Reglementare în Domeniul Activelor Statului care atestă că terenurile nu se regăsesc în inventarul bunurilor din domeniul public al statului, aprobat cu HG 2060/2004 și întocmit în baza prevederilor Legii nr. 213/2008”.

Soluția instanței de fond a fost menținută prin decizia civilă nr. 1650A/22.09.2006 a Tribunalului București, Secția a III-a Civilă care în respingerea apelului formulat de apelanta Primăria Sectorului 3, a reținut că "... din probele administrate a rezultat că terenurile au făcut parte din proprietatea privată a Municipiului București, fiind restituite în proprietatea intimatului", dar și prin decizia civilă nr. 832/09.05.2007 a Curții de Apel București, Secția a III-a Civilă în care s-a reținut că "... recurenta nu a făcut dovada că terenul aparține domeniului public, rezultând că în mod corect a apreciat instanța de apel că nu sunt incidente în speță dispozițiile art. 11 din Legea nr. 213/1998...", dispoziții pe care apelantul-reclamant le invocă din nou în cererea de chemare în judecată ce face obiectul prezentei cauze.

Față de aceste motive, intimata – pârâtă consideră că în cauză, chestiunea referitoare la caracterul bunurilor imobile restituite pârâtei în proprietate, nu mai poate fi supusă unei noi judecăți, din moment ce există o soluție definitivă și irevocabilă prin care s-a stabilit caracterul juridic al acestor bunuri ca aparținând regimului juridic de proprietate privată al Municipiului București.

Cum apelantul-reclamant invocă în prezenta cauză ca unic motiv de nulitate a dispoziției de restituire în natură, caracterul de bun proprietate publică asupra imobilului restituit și având în vedere faptul că anterior s-a decis în mod definitiv și irevocabil că acesta este un bun proprietate privată, intimata – pârâtă apreciază că apelul este total nefondat.

4. Cu privire la puterea de lucru judecat ce vizează netemeinicia acțiunilor în constatarea nulității absolute a dispozițiilor emise de Primarul General al Municipiului București, intimata – pârâtă învederează instanței de apel, faptul că prin decizia civilă nr. 1090 R, pronunțată de Secția a IV-a Civilă a Curții de Apel București la data de 18.06.2014, în dosarul nr. 45229/3/2012, instanțele de judecată au decis în mod definitiv și irevocabil că în acest tip de acțiuni, Primarul Sectorului 3 nu justifică nici un interes în promovarea acestora.

Astfel, a reținut Curtea la fila 11 a deciziei mai sus menționate: „... contrar susținerilor reclamantului recurent, Curtea reține că acțiunea în constatarea nulității absolute nu este deschisă oricărei persoane, indiferent de existența unui interes, ci numai condiționat de îndeplinirea acestuia”.

Cu privire la motivul de ordine publică invocat, vizând necesitatea ocrotirii unui interes general, aceeași instanță a arătat la finele hotărârii sale, că „necesitatea generică a protejării unui interes general și al înlăturării unei încălcări a normei imperative nu poate constitui interesul cerut pentru formularea acțiunii în justiție, nefiind un interes propriu reclamantului în speță”.

Astfel, intimata – pârâtă solicită să se observe din considerentele deciziei mai sus menționate, că motivele și argumentele folosite de aceeași parte reclamantă ca și în prezenta cauză, sunt similare cu cele din cauza pendinte.

Față de această împrejurare, în respectarea principiului puterii lucrului judecat, care vizează obligativitatea unor alte hotărâri judecătorești ce au fost date în situații identice sau similare, intimata – pârâtă apreciază că este necesară respectarea ideii de unitate a practicii și de predictibilitate a actului de justiție.

Astfel cum a înțeles să arate intimata – pârâtă și în fața primei instanțe, CEDO instituie pentru respectarea principiului securității juridice, a dreptului la un proces echitabil, obligativitatea puterii de lucru judecat a hotărârilor anterioare pentru cauzele ulterioare cu privire la aceleași chestiuni de drept.

Intimata – pârâtă apreciază astfel că o eventuală neluare în considerare a deciziei Curții de Apel București susmenționate, ar duce la o încălcare indirectă, dar nu mai puțin periculoasă, a principiului convențional și constituțional al liberului acces la justiție, precum și a dreptului la un proces echitabil.

Solicită să se observe că obiectul litigiului dedus spre soluționare în mod irevocabil Curții de Apel București, viza în mod generic același obiect, anume anularea unei alte dispoziții, a fost purtat între aceleași părți și a vizat aceeași cauză, iar toate argumentele aduse prin prezentul apel formulat, au fost deduse soluționării și Curții de Apel București în dosarul nr. 45223/3/2012.

Pentru toate aceste motive, intimata – pârâtă solicită instanței să înlăture motivele invocate de apelantul-reclamant ca fiind total nefondate și pe cale de consecință, să mențină ca fiind temeinică și legală sentința civilă.

Intimatul – pârât MUNICIPIUL BUCUREȘTI a formulat întâmpinare, prin care a solicitat respingerea apelului Primarului Sectorului 3, ca total neîntemeiat, pentru următoarele considerente expuse sintetic:

Este o premiză total falsă și neadevărată în această cauză civilă, cea de la care pleacă partea adversă, aceea a caracterului de „teren cu destinație agricolă” a imobilului teren restituit de către instituția Municipiul București prin dispoziția nr. 4333/18.05.2005 emisă de Primarul General al Municipiului București, în condițiile în care până la momentul soluționării notificării doamnei , adică până în 18.05.2005, toate instituțiile cu care Primăria Municipiului București a purtat corespondență în mod oficial (inclusiv Primăria Sectorului 3 București) au atestat fără echivoc, faptul incontestabil că terenul în discuție nu este un teren cu destinație agricolă (cum eronat și cu rea-credință se pretinde în prezenta cauză), ci un teren situat în intravilanul Municipiului București, proprietate privată a Municipiului București, căruia nu îi sunt aplicabile prevederile legilor fondului funciar.

În fapt, așa cum reiese din adresele emise de autoritățile abilitate în drept și care au fost enunțate de intimat pe larg, terenul se află situat în intravilanul Municipiului București, astfel că acesta nu poate face obiectul legilor fondului funciar, ci intră sub incidența Legii nr. 10/2001.

În sensul în care intimatul – pârât consideră că pentru terenul ce a făcut obiectul Dispoziției nr. 4333/18.05.2005, unitatea emitentă este Primăria Municipiului București și se aplică dispozițiile Legii nr. 10/2001, au fost și instanțele de judecată care prin sentințe/decizii definitive și irevocabile au obligat Primarul General al Municipiului București să emită dispoziții motivate pentru terenurile ce au aparținut fostei Moșii Dudești-Cioplea, conform prevederilor Legii nr. 10/2001.

Sușinerile apelantului referitoare la faptul că terenul este situat pe domeniul public al municipalității au mai fost respinse de Judecătoria sectorului 3 București în dosarul nr. 7926/2005 (nr. unic 9993/301/2005), în care a fost pronunțată sentința civilă nr. 2375/10.03.2006, rămasă definitivă și irevocabilă.

Instanța a stabilit că „terenurile cu siguranță nu sunt proprietate publică a Statului Român, dovadă în acest sens stând adresa nr.215595/06.06.2005 a Ministerului Finanțelor Publice - Direcția Generală de Reglementare în Domeniul Activelor Statului care atestă că terenurile nu se regăsesc în inventarul bunurilor din domeniul public al statului aprobat cu HG nr. 2060/2004 și întocmit în baza prev. Legii 213/1998”. Arată că atât sentința civilă nr.2375/10.03.2006, care este irevocabilă, cât și adresa nr.215595/06.06.2005 emisă de Ministerul Finanțelor Publice sunt înscrisuri depuse la dosarul cauzei.

Tribunalul constată că în eventualitatea admiterii acestei acțiuni - nulitate dispoziție primar general nr.4333/18.05.2005, reclamantul Primarul Sectorului 3 București nu obține nici un folos practic, imobilul reintrând în patrimoniul unității administrative, iar nu al său, neavând relevanță juridică în ipoteza dată, pentru soluționarea excepției procesuale în discuție, dacă bunul aparține domeniului public sau privat al Municipiului București (filele 3 și 4 Sentința civilă nr.2217/2013), în consecință Tribunalul a apreciat ca fiind întemeiată excepția invocată pe care a admis-o.

Prin decizia civilă nr.435 A/30.09.2015, Curtea de Apel București - Secția a III-a Civilă și pentru Cauze cu Minori și de Familie a respins ca nefondat apelul formulat de apelantul - reclamant.

Examinând apelul prin prisma criticilor formulate, Curtea a constatat că apelul este nefondat pentru următoarele considerente expuse sintetic:

Prima critică formulată ce vizează greșita admitere a excepției lipsei calității procesuale pasive a Primarului General, a fost găsită neîntemeiată.

Cea de-a doua critică vizând interesul apelantului în formularea prezentei cereri de chemare în judecată, a fost găsită nefondată de către Curte.

Prealabil, Curtea a arătat că nulitatea absolută a unui act juridic, ca sancțiunea cea mai grea ce poate fi aplicată acestuia, poate fi formulată oricând și de orice persoană al cărei interes

juridicește ocrotit de lege a fost încălcat prin încheierea actului respectiv. Pentru promovarea unei astfel de acțiuni nu este suficientă afirmarea existenței unui interes, ci este necesar ca acest interes să îndeplinească condițiile legale.

În justificarea interesului prezentei acțiuni, apelantul se limitează la a reitera faptul că nulitatea absolută poate fi invocată de orice persoană, justificându-și această cerință exclusiv prin prisma protejării unui interes general și al înlăturării încălcărilor aduse unor dispoziții legale imperative cu ocazia emiterii actului atacat, aspecte ce nu pot justifica interesul său în promovarea prezentei cereri, în lipsa unui folos practic pe care acesta l-ar obține.

Pe de altă parte, nu au fost primite susținerile sale privind antamarea fondului litigiului cu ocazia soluționării acestei excepții, întrucât pentru examinarea acestei excepții de fond, tribunalul în mod corect a procedat la examinarea situației de fapt, mai exact a situației juridice a prezentului teren, în limitele necesare pentru verificarea interesului reclamantului.

Curtea a înlăturat susținerile apelantului referitoare la dovedirea interesului său prin analogie cu situațiile în care legea recunoaște legitimare procesuală activă și altor subiecți de drept, respectiv procurorului sau autorității tutelare, întrucât acesta nu se află într-o asemenea situație, în sensul că nu îi recunoaște legea interesul în promovarea acțiunii, aceste situații fiind expres și limitativ prevăzute de lege.

În termen legal, împotriva deciziei instanței de apel, reclamantul a promovat recurs, prevalându-se de motivul de nelegalitate reglementat de art. 304 cpt. 9 Cod procedură civilă.

Prin decizia civilă nr.108/22.01.2016, Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția I Civilă a admis recursul declarat de reclamantul Primarul Sectorului 3 al Municipiului București împotriva deciziei nr. 435 A din 30 septembrie 2015 a Curții de Apel București - Secția a III-a Civilă și pentru Cauze cu Minori și de Familie, a casat decizia recurată și a trimis cauza spre rejudecare aceleiași instanțe de apel.

Instanța supremă a constatat că recursul formulat este fondat, potrivit celor ce succed menționate în mod sintetic.

Prin recursul formulat, întemeiat pe dispozițiile art. 304 pct. 9 Cod procedură civilă, recurentul-reclamant a invocat două motive de nelegalitate: aplicarea greșită a legii de către instanța de apel în ceea ce privește dezlegarea criticilor sale referitoare la admiterea excepției lipsei calității procesuale pasive a primarului general al municipiului București și greșita aplicare a legii referitor la confirmarea excepției lipsei sale de interes în promovarea acțiunii în nulitate, respectiv a criteriilor pe care interesul procesual trebuie să le îndeplinească pentru a avea aptitudinea legală de a pune în mișcare mecanismul acțiunii civile.

În ceea ce privește admiterea excepției lipsei calității procesuale pasive a Primarului General al Municipiului București, Înalta Curte a constatat că instanța de apel în mod legal a confirmat dezlegarea dată de tribunal acestei excepții procesuale absolute, de fond, preemptorii.

Înalta Curte a constatat însă a fi fondate criticile recurentului referitoare la nelegala confirmare a admiterii excepției lipsei de interes a reclamantului în formularea cererii de chemare în judecată.

Acțiunea formulată de reclamant, având calitatea de terț în raport cu actul juridic dedus judecării – dispoziția nr. 4333/18.05.2005 emisă de Primarul General al municipiului București în favoarea pârâtei prin care s-a dispus restituirea în natură a terenului în suprafață de 112.339,19 mp, lot 71, situat în București, str. Liviu Rebreanu FN, sector 3, este o acțiune în constatarea nulității absolute a unui act juridic civil prin care reclamantul a afirmat trei motive de nulitate care pot fi circumscrise noțiunii de cauză ilicită, întrucât reclamantul invocă pretinse impedimente legale pentru a se fi putut dispune restituirea în natură, susținând că acestea au fost ignorate de către unitatea deținătoare cu ocazia emiterii dispoziției; calificarea ca act juridic civil a dispoziției de restituirea în natură decurge din dispozițiile art. 25 alin. (4) din Legea nr. 10/2001.

Astfel, reclamantul a susținut că la momentul emiterii dispoziției atacate, terenul în litigiu făcea parte din domeniul public al municipiului București, că era supus unei amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, respectiv parc public și zonă de agrement și,

totodată, că era un teren cu destinație agricolă și ca atare, supus regimului juridic al Legii nr. 18/1991, iar nu celui din Legea nr. 10/2001.

În analiza excepției lipsei de interes, în mod corect instanțele de fond s-au raportat la regimul juridic al acțiunii în nulitate – acțiune ce poate fi formulată de orice persoană interesată -, precum și la criteriile unanim acceptate pe care interesul procesual trebuie să le îndeplinească, în mod cumulativ, pentru declanșarea și derularea unei acțiuni civile, anume acela de a fi legitim, personal și direct, născut și actual.

Dintre aceste condiții, instanța de apel a reținut a nu fi îndeplinită cea referitoare la caracterul personal al interesului reclamantului, astfel încât a calificat interesul procesual al acestuia drept unul general prin care tinde la înlăturarea încălcărilor aduse unor dispoziții legale imperative cu ocazia emiterii actului atacat, ceea ce nu este de natură a justifica interesul său propriu în promovarea prezentei cereri, în lipsa unui folos practic pe care acesta l-ar obține prin admiterea acțiunii.

Totodată, s-a reținut că prima instanță nu a antamat fondul cauzei cu ocazia soluționării acestei excepții, constatându-se că pentru examinarea acestei excepții procesuale de fond, tribunalul în mod corect, a procedat la examinarea situației de fapt, mai exact a situației juridice a terenului, în limitele necesare pentru verificarea interesului reclamantului.

Înalta Curte a reținut că în regulă generală, indiferent de obiectul cererii de chemare în judecată, interesul procesual – condiție de exercițiu a acțiunii civile -, se apreciază de la caz la caz în funcție de circumstanțele concrete ale fiecărui litigiu, iar nu în mod abstract, întrucât în cel din urmă caz, ar fi încălcate și standardele unei proceduri echitabile, astfel cum acestea sunt conturate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului; în limitele competențelor lor de drept comun, instanțele sunt chemate să soluționeze litigiile concrete, iar nu probleme de drept abstracte.

Mai mult decât atât, în ipoteza unei acțiuni în nulitatea actului juridic civil, interesul procesual trebuie analizat în legătură directă cu motivele de nulitate ce sunt valorificate de reclamant prin cererea de chemare în judecată, ceea ce în speță, privea evaluarea celor trei motive de nulitate afirmate de către reclamant prin cererea introductivă, de natură a da conținut conceptului de cauză ilicită, motiv de nulitate absolută, posibil a fi valorificat de oricine are un interes.

Contrar celor reținute de instanța de apel, cu încălcarea dispozițiilor art. 295 alin. (1) Cod procedură civilă ce stabilesc limitele devoluțiunii în apel, tribunalul, admițând excepția lipsei de interes în formularea acțiunii nu s-a raportat la situația de fapt a cauzei, care nu a fost verificată și stabilită în mod concret nici în calea de atac (deși apelul este o cale devolutivă de atac) și cu atât mai puțin, la situația juridică a terenului, în condițiile în care din cuprinsul motivării *lipsesc referiri la regimul juridic al acestuia la momentul relevant pentru speță – data emiterii dispoziției atacate.*

Potrivit susținerilor recurentului reclamant – ca autoritate executivă a unei subdiviziuni administrativ-teritoriale, sectorul 3, potrivit art. 80 din Legea nr. 215/2001 -, motivele de nulitate absolută invocate sunt motive prin care justifică un interes general.

Înalta Curte a constatat că recurentul-reclamant, în formularea cererii de chemare în judecată (afirmație reiterată și prin motivele de recurs), acționând în calitate de reprezentant al unei unități administrativ teritoriale (conform art. 62 din Legea nr. 215/2001), exercită o funcție de autoritate publică, date fiind prevederile art. 25 din Legea nr. 215/2001, astfel încât acesta, promovând un interes personal al unității (subdiviziunii) administrativ-teritoriale, *lato sensu*, afirmă un interes public în legătură cu atribuțiile sale legale de promovare și ocrotire a interesului comunității locale pe care o reprezintă; ceea ce este un interes personal în raporturile cu intimații-pârâți ai cauzei, reprezintă un interes public prin raportare la toate celelalte subiecte de drept, întrucât tinde la ocrotirea intereselor comunității locale.

Cu toate acestea, pentru verificarea însușirilor acestui interes personal în ipostaza sa procesuală, este necesară raportarea la motivele de nulitate invocate, astfel cum acestea sunt circumstanțiate de parte.

Deși intimata-pârâtă (...) a susținut prin întâmpinarea formulată la motivele de recurs că reclamantul a invocat un singur motiv de nulitate, anume apartenența terenului la domeniul public al municipiului București la momentul emiterii dispoziției atacate, așa cum rezultă

din cele anterior redade, acesta nu este sigurul motiv de nulitate, reclamantul afirmând și incidența regimului Legii nr. 18/1991, iar nu al Legii nr. 10/2001 referitor la acest teren, dar și că acesta era supus (la același moment relevant) unei amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, precum și că era parc public și zonă de agrement.

Pe lângă împrejurarea că apartenența terenului la domeniul privat al municipiului București reprezintă o chestiune dezlegată jurisdicțional între recurent și intimata-pârâtă (statuată cu putere de lucru judecat (prin sentința civilă nr. 2375/10.03.2006 a Judecătoriei Sectorului 3 București, rămasă definitivă prin decizia civilă nr. 1650A/22.09.2006 a Tribunalului București, Secția a III-a Civilă și irevocabilă prin decizia civilă nr. 832/9.05.2007 a Curții de Apel București, Secția a III-a Civilă și pentru Cauze cu Minori și Familie, filele 155-171, vol. I, dosar Judecătoria Sector 3 București), astfel încât aceasta nu ar mai putea fi reevaluată în cauza de față (cu valența unui motiv de nulitate a dispoziției atacate), eventuala apartenență a terenului la domeniul public a terenului nu putea constitui prin el însuși un impediment la restituirea în natură, date fiind dispozițiile art. 2 lit. h) și g) din Legea nr. 10/2001.

Pe de altă parte, simpla afirmație cu referire la incidența regimului juridic al Legii fondului funciar nr. 18/1991 nu este suficientă pentru a contura caracterul personal al interesului procesual al reclamantului în invocarea acestui motiv de nulitate, în absența unor susțineri concrete prin care ar fi afirmat că prin emiterea dispoziției de restituire în natură a acestui teren către intimata

, ar fi fost el însuși împiedicat pentru îndeplinirea atribuțiilor sale legale privind aplicarea Legii nr. 18/1991 (eventuale cereri de constituirea sau reconstituirea dreptului de proprietate privată pe raza sectorului 3, care i-ar fi fost adresate în temeiul Legii nr. 18/1991 sau mai mult decât atât, un stadiu mai avansat în procedura legii fondului funciar etc.).

Cu toate acestea, Înalta Curte a constatat că cel de-al treilea motiv de nulitate susținut de către reclamant – fie existența pe teren a unor amenajări destinate deservirii nevoilor publice ale comunității locale, fie că era parc public și zonă de agrement – sunt de natură a justifica un interes personal al reclamantului în invocarea sancțiunii nulității pentru încălcarea unor norme imperative, de ordine publică din Legea nr. 10/2001 care interzic restituirea în natură a unor imobile ce intră în domeniul de aplicare a Legii nr. 10/2001, dacă pe terenurile preluate abuziv de stat există amenajări de utilitate publică.

Astfel, art. 10 alin. (1) și (2) din Legea nr. 10/2001, forma în vigoare la data emiterii dispoziției atacate, prevedeau: „(1) În situația imobilelor preluate în mod abuziv și demolate total sau parțial, restituirea în natură se dispune pentru terenul liber și pentru construcțiile rămase nedemolate, urmând să se respecte documentațiile de urbanism legal aprobate, iar pentru construcțiile demolate și terenurile ocupate măsurile reparatorii se stabilesc prin echivalent. (2) În cazul în care pe terenurile imobilelor preluate în mod abuziv s-au ridicat construcții, persoana îndreptățită poate obține restituirea în natură a părții de teren rămase liberă, urmând să se respecte documentațiile de urbanism legal aprobate”.

Relevante din aceeași perspectivă sunt și dispozițiile art. 11 alin. (3) și (4) din Legea nr. 10/2001 (forma în vigoare la data aceleiași dispoziții), norme incidente în situația în care cauza depozedării abuzive de către stat a persoanei îndreptățite sau a autorilor ei a fost exproprierea: „(3) În cazul în care construcțiile expropriate au fost integral demolate și lucrările pentru care s-a dispus exproprierea ocupă terenul parțial, persoana îndreptățită poate obține restituirea în natură a părții de teren rămase liberă, pentru cea ocupată de construcții noi și pentru cea necesară în vederea bunei utilizări a acestora măsurile reparatorii stabilindu-se în echivalent. (4) În cazul în care lucrările pentru care s-a dispus exproprierea ocupă funcțional întregul teren afectat, măsurile reparatorii se stabilesc în echivalent pentru întregul imobil”.

În acest context, este util a fi observate și prevederile art. 81 lit. f), i), j) și m) din Legea nr. 215/2001, potrivit cărora, consiliile locale ale sectoarelor municipiilor București: „f) administrează, în condițiile legii, bunurile proprietate publică sau privată a municipiului, de pe raza sectorului, pe baza hotărârii Consiliului General al Municipiului București; i) aprobă, în condițiile legii, planurile urbanistice zonale și de detaliu ale sectoarelor, pe care le comunică Consiliului General al Municipiului București; aprobă, în limitele competențelor lor, documentațiile tehnico-economice

pentru lucrările de investiții de interes local și asigură condițiile necesare pentru realizarea lor, în concordanță cu prevederile planului urbanistic general al municipiului București și ale regulamentului aferent; j) asigură, potrivit competențelor lor, condițiile necesare bunei funcționări a instituțiilor și serviciilor publice de educație, sănătate, cultură, tineret și sport, apărarea ordinii publice, de interes local; urmăresc și controlează activitatea acestora; m) acționează pentru protecția și refacerea mediului, în scopul creșterii calității vieții; contribuie la protecția, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor și a rezervațiilor naturale”.

De asemenea, pentru verificarea în concret a interesului procesual al reclamantului, instanța de apel în rejudecare, se va raporta și la dispozițiile art. 10.1 și 10.3 etc. din HG nr. 498/2003 prin care au fost aprobate Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001, în vigoare la data emiterii dispoziției atacate.

Ca atare, instanța de apel va putea să dispună orice probe va considera că sunt pertinente, concludente și utile pentru lămurirea situației de fapt a cauzei din perspectiva celor afirmate de către recurentul-reclamant și să stabilească printr-o cercetarea judecătorească efectivă, raportată la elementele de fapt ale speței, prin administrarea nemijlocită a probelor, dacă terenul restituit prin dispoziția atacată făcea parte, la data restituirii, din parcul Titan, dacă era amenajat ca zonă de agrement ori dacă pe acesta se găseau alte amenajări de utilitate publică de interes local (al subdiviziunii administrativ-teritoriale, respectiv sector 3) și dacă cele constatate au legătură cu atribuțiile legale ale recurentului-reclamant prevăzute de Legea nr. 215/2001, ceea ce interesează din perspectiva legitimității interesului procesual, din perspectiva dezlegărilor date prin decizia de față.

Înalta Curte a înlăturat ca nerelevant atât argumentul recurentului-reclamant privind respingerea de către instanța investită cu soluționarea cauzei, a excepției lipsei interesului său procesual, invocată în dosarul nr. 46681/3/2012 având ca obiect o acțiune similară privind nulitatea absolută a dispoziției nr. 12680/22.07.2010, cât și argumentul identic, dar în sens contrar, susținut de către intimata-pârâtă prin întâmpinarea din recurs - respingerea ca lipsită de interes a unei acțiuni similare în constatarea nulității absolute a altei dispoziții de restituire emise în favoarea sa, prin decizia civilă nr. 1090R/din 18.06.2014 a Curții de Apel București, Secția a IV-a Civilă, în dosar nr. 45229/3/2012 - întrucât, astfel cum deja s-a arătat, interesul procesual în formularea acțiunii în nulitatea actului juridic trebuie raportată la circumstanțele concrete ale fiecărei cauze, anume la situația de fapt și de drept a terenurilor ce au făcut obiectul măsurii de restituire în natură, verificări ce trebuie efectuate pentru data emiterii dispozițiilor atacate.

În plus, în oricare dintre ipotezele invocate de cele două părți, în pricina de față autoritatea de lucru judecat nu funcționează, având în vedere că este vorba despre obiecte diferite ale acelor cauze (nulitatea altor dispoziții de restituire în natură) față de cel al pricinii de față.

Față de toate aceste considerente, în aplicarea dispozițiilor art. 312 alin. 1 și 3 rap. la art. 304 pct. 9 și văzând și dispozițiile art. 314 Cod procedură civilă (interpretat *per a contrario*), Înalta Curte a admis recursul declarat de reclamant, a casat decizia recurată și a trimis cauza spre rejudecare aceleiași instanțe de apel.

Cauza a fost reînregistrată pe rolul Curții de Apel București - Secția a III-a Civilă și pentru Cauze cu Minori și de Familie, la data de 02.03.2016, sub nr.16639/3/2013*.

În apel, în rejudecare, au fost administrate probe, potrivit art. 292 alin. 2 și art. 295 alin. 2 Cod de procedură civilă: notă privind asocierea municipalității București cu Corporația „Anna” în vederea realizării unui spital ultramodern în orașul București pe amplasamentul din zona centrală a Cartierului Titan, Hotărârile CGMB nr. 95/1998, nr. 62/1994 și nr. 147/1999 însoțite de actele justificative și planurile care au stat la baza emiterii lor, certificatele de urbanism nr. 975/2002, 1568/2004 emis de Primăria Sectorului 3 București, adresa nr. 9296/2016 a Primăriei Sector 3 București însoțită de înscrieri, cererile de înscriere în cartea funciară nr. 15016/2005, certificat nr. 5138/13111/2002 al PMB- Serviciul Nomenclatură Urbană, schițele corporurilor de proprietate și planurile de amplasament, cererea de chemare în judecată pentru constatarea nulității absolute a dispoziției nr. 4334/2005 a Primarului municipiului București, sentința civilă nr. 144/2014 a

Tribunalului București, Secția a III – a Civilă, decizia civilă nr. 1090/2014 a Curții de Apel București, Secția a IV – a Civilă, încheierea de carte funciară nr. 19835 din dosarul nr. 19835/29.04.2014, cu extras de carte funciară pentru informare și anexă și plan amplasament și delimitare, Hotărârile CGMB nr. 12/1998, nr. 186/2008, nr. 160/2001, nr. 269/2000, nr. 91/2009 cu plan anexat, nr. 224/2015 cu documentele de la baza sa, nr. 7/2004 cu plan anexat, cererea nr. 176/1998 a Primarului Sector 3 București adresată CGMB, extras publicitate iunie 2004, privind licitație publică a Primăriei Sectorului 3 București, documentele licitației inclusiv caietul de sarcini, criteriile de evaluare și cele de selecție, aviz de amplasament favorabil nr. 165586092/2016 al Enel Distribuție Muntenia cu plan atașat, aviz de principiu Distrigaz Sud Rețele cu plan atașat, raport de expertiză tehnică judiciară topografică însoțită de documente justificative, PUZ –ul coordonator al Sectorului 3 al Municipiului București, mai multe completări la raportul de expertiză cu documente și planuri atașate, adresa nr. 1582068/14892/2017 a PMB – Direcția de Urbanism, adresa nr. 120185/2017 a Primăriei Sectorului 3 București cu documente atașate, adresele nr. 1582068/18715/2018, nr. 1599319/2705/2018, nr. 4122/1/2018, nr. 6759/1/2018, nr. 6759/1/2018 ale PMB – Direcția de Patrimoniu, prima însoțită de planuri și înscrisuri, penultima însoțită de înscrisuri, ultima de planuri, copie registru cadastral, adresa nr. 60466/2018 a Primăriei Sectorului 3 București, Serviciul Cadastru și Fond Funciar însoțită de înscrisuri, planuri, hartă, copii înscrisuri din dosarele nr. 11982/30/2012, nr. 45229/3/2012, din dosarul privind licitația de concesionare a terenului în suprafață de 12,1 ha, adresa nr. 1639084/12854/2018 a PMB – Direcția de Patrimoniu, adresa nr. 90083/2018 a Serviciului Cadastru și Fond Funciar din cadrul Primăriei Sectorului 3 București cu dispoziție atașată, adresele nr. 1673/2018 și nr. 6240/2019 ale CGMB – Administrația Lacuri, Parcuri și Agreement București, ultima însoțită de înscrisuri, Legea nr. 350/2001, înscrisuri depuse de intimata la termenul de judecată din data de 11.09.2018, adresa nr. 241983/2018 a Primăriei Sectorului 3 - Serviciul Fond Funciar cu acte atașate, înscrisuri depuse de intimatul Municipiului București, la termenul de judecată din data de 04.12.2018, adresa nr. 288173/2019 a Primăriei Sectorului 3 București, Direcția Juridic însoțită de planuri, înscrisuri depuse de intimata pentru termenul de judecată din 05.03.2019, CD cu poze vizând imobilul, fotografiile ale imobilului litigios și ale parcului.

O parte dintre înscrisurile depuse de către apelanta Primăria Sectorului 3 București nu au fost certificate conform cu originalul, astfel încât intimata pârâtă a solicitat aplicarea în privința lor, a sancțiunii neluării lor în seamă, în temeiul art. 139 al. 1 Cod Procedură Civilă.

De asemenea, părțile procesuale au mai depus în cursul apelului, și ample note de ședință.

Curtea de Apel București s-a constatat legal sesizată și competentă material să soluționeze prezentul apel, date fiind prevederile art. 3 Cod de procedură civilă și art. 282 și urm. Cod de procedură civilă.

Verificând sentința apelată, în limitele cererii de apel, conform prevederilor art. 295 Cod de procedură civilă, dar și în limitele impuse prin decizia de casare, potrivit art. 315 Cod Procedură Civilă, Curtea apreciază apelul prezent ca fiind fondat, pentru următoarele considerente:

1. Motivul de apel vizând *excepția lipsei de calitate procesuală pasivă*, este nefondat, această chestiune de drept fiind tranșată în mod irevocabil, în sens nefavorabil apelantului reclamant, de către Înalta Curte de Casație și Justiție, în cadrul deciziei sale de casare.

2. În privința celorlalte critici din apelul declarat, critici arondate atât cerinței de exercițiu a dreptului la acțiune a interesului, cât și fondului raportului juridic dedus judecării (*exempli gratia*, alineatele 4, 2 și 3 din cererea de apel – fila 4 dosar apel inițial), Curtea observă că potrivit statuărilor obligatorii conform art. 315 al. 1 Cod Procedură Civilă, ale instanței de casare, cuprinse în cadrul deciziei sale civile nr. 108/2016, „De asemenea, pentru verificarea în concret a interesului procesual al reclamantului, instanța de apel în rejudecare, se va raporta și la dispozițiile art. 10.1 și 10.3 etc. din HG nr. 498/2003 prin care au fost aprobate Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001, în vigoare la data emiterii dispoziției atacate”.

Procedând potrivit acestei statuări obligatorii a instanței de recurs, Curtea observă că în conformitate cu dispozițiile art. 10.1 din HG nr. 498/2003 de aprobare a Normelor metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001, în vigoare la data emiterii dispoziției administrative contestate

în prezent (18.05.2005), „Ipoteza restituirii în natură a construcțiilor nedemolate sau demolate parțial și a terenului liber, cu respectarea documentațiilor de urbanism legal aprobate, are scopul de a limita restituirea în natură numai la acele suprafețe de terenuri disponibile, respectiv numai acele terenuri care nu sunt prevăzute în documentațiile de urbanism legal aprobate ca fiind destinate construirii unor noi obiective de utilitate publică (construirea de locuințe sociale sau pentru tineri, construirea de spitale sau școli ori alte obiective de utilitate publică - parcuri etc.). În cazul în care o parte din terenul inițial aferent construcției are o astfel de afecțiune, restituirea se va limita numai la construcția existentă și la terenul disponibil. Pentru partea de construcție demolată și pentru terenul nedisponibil restituirea se va converti în măsurile reparatorii în echivalent strict determinate la alin. (8) al art. 10 din lege”.

Grefat pe această normă juridică, Curtea reține că în cauză, prin Hotărârea CGMB nr. 95/1998 (fila 26 dosar apel, vol. I), s-a dispus atribuirea „în folosință gratuită, pe termen de 49 ani, Consiliului local sector 3, terenul în suprafață de 12,1 ha, în scopul realizării obiectivului de utilitate publică „Centrul Administrativ Titan””, această împrejurare constituind una dintre cauzele juridice ale prezentei cereri de chemare în judecată, ea fiind menționată în mod expres de către apelantul reclamant în cadrul acțiunii introduse (a se vedea conținutul filelor 2 verso, 3, 4 dosar judecătorec, vol. I).

Toate părțile procesuale sunt de acord că obiectul material al acestei hotărâri administrative îl constituie chiar imobilul litigios prezent, acest lucru rezultând în mod expres și din cadrul răspunsului la obiectivul nr. 5 al raportului de expertiză judiciară topografică, completat de mai multe ori, realizat în faza rejudecării apelului (filele 346 și urm. dosar apel, vol. II, filele 18 și urm. dosar apel, vol. III, filele 51 și urm. dosar apel, vol. IV).

Subsecvent hotărârii CGMB enunțate, prin Hotărârea nr. 147/1999 tot a CGMB, s-a aprobat „Planul urbanistic zonal – Centrul de Cartier Titan, sector 3, în zona str. Constantin Brâncuși, Bvd. Nicolae Grigorescu, str. Liviu Rebreanu”, fiind atașate și planul și documentația care a stat la baza acestei hotărâri (filele 45 și urm. dosar apel, vol. I).

În cadrul certificatelor de urbanism nr. 975/2002 și nr. 1568/2004 emise de Municipiul București – Primăria Sectorului 3 (filele 29, 30 dosar apel, vol. I), se specifică în mod expres faptul că potrivit hotărârilor CGMB enunțate anterior, imobilul teren este aflat în folosință gratuită a primăriei de sector, în vederea edificării unui ansamblu de construcții cu funcțiuni multiple: administrație publică, servicii, birouri, culte și cultură, alimentație publică, agrement, spații publice, plantații, spații garare, hotel, comerț.

Inclusiv cu ocazia dezbaterii în rejudecare a apelului, intimații au atestat în cadrul pledoariilor, faptul că imobilul teren era rezervat, propus în vederea edificării unui ansamblu de construcții (nota Curții: evident la momentul de referință al emiterii dispoziției administrative de restituire).

Astfel cum s-a precizat în mod expres în cadrul HCGMB nr. 95/1998 menționate, referitoare la atribuirea în folosință pentru edificarea complexului ilustrat, acest obiectiv era unul de utilitate publică. Acest atribut de interes public, general, rezultă inclusiv din cadrul avizului de urbanism nr. 3CA6/3 din 23.02.1999 al documentației PUZ (fila 51 dosar apel, vol. I), conform căruia obiectivul urma să aibă „funcțiuni reprezentative și cu atractivitate pentru public: administrație publică (...) alimentație publică (3), cultură și culte (4), agrement – loisir inclusiv spații publice special amenajate (...)”.

Caracterul de utilitate publică al acestui obiectiv rezultă în mod inechivoc și din ansamblul documentației care a stat la baza emiterii HCGMB nr. 95/1998, documentație regăsită la filele 392 și urm. dosar apel rejudecare, vol. III. Astfel, în adresa nr. 176/1998 a Primarului Sectorului 3, prin care se solicita emiteria hotărârii CGMB, se arată: „am atras atenția asupra situației grave în care se află Primăria Sectorului 3: sediul principal, acum în curs de consolidare și de renovare, precum și clădirile anexă, fostul notariat și casa de căsătorii, ambele în stare avansată de degradare, nu oferă o suprafață suficientă pentru buna desfășurare a activităților primăriei. Ca atare, vă rog să inițiați un proiect de hotărâre privind transmiterea în administrare directă către Primăria Sectorului 3 a terenului situat în zona Bd. Liviu Rebreanu – Bd. Baba Novac, între Poșta Titan și blocul Potcoava,

în suprafață de circa 10 ha, pentru construirea noului centru administrativ al sectorului 3. Terenul respectiv a fost rezervat pentru un nou centru administrativ încă din anii '60, proiectul fiind reluat și în anii '70, dar nu s-au găsit fondurile necesare. Construirea unui nou sediu al Primăriei sector 3 se justifică, pe de o parte, din motivele expuse mai sus: spațiul actual insuficient și starea avansată de degradare a celor două clădiri anexe. La acestea, se adaugă și faptul că sediul vechi al primăriei se află într-o zonă greu accesibilă”.

De asemenea, în cadrul Hotărârii nr. 8/1999 a Consiliului Local al Sectorului 3 București, privind avizarea PUZ – ului „Centrul de Cartier Titan” sector 3 București (fila 396 dosar apel, vol. III), se atestă tot în mod expres, categoric, faptul că obiectivul este unul de utilitate publică, caracter confirmat de asemenea în mod explicit, și prin referatul pentru aprobarea caietului de sarcini pentru concesionarea acestui teren (fila 400 dosar apel, vol. III), prin caietul de sarcini privind concesionarea terenului (fila 408 doar apel, vol. III) și prin celelalte documente aferente concesionării depuse la dosar.

Convergent, Curtea notează că prin sentința civilă irevocabilă nr. 2375/2006 a Judecătorei Sectorului 3 București (fila 304 dosar apel, vol. III), s-a atestat în mod expres și cu putere de lucru judecat în prezentul litigiu, faptul că „Prin hotărâre (nota Curții - Hotărârea CGMB nr. 95/1998) s-a atribuit în folosință gratuită, pe termen de 49 ani, Consiliului Local Sector 3, terenul în suprafață de 12,1 ha în scopul realizării *obiectivului de utilitate publică* Centrul Administrativ Titan, teren identificat conform anexei la hotărâre, aprobându-se exercitarea de către Consiliul Local al Sectorului 3 București, numai a prevederilor art. 20 lit. h din Legea nr. 69/1991, modificată prin OUG 22/1997 (în prezent abrogată) referitoare la înființarea de instituții și agenți economici de interes local și luarea hotărârilor asupra concesionărilor și închirierilor cu privire la bunurile date în folosință”. Se atestă judiciar așadar, pe de o parte, faptul că obiectivul era de utilitate publică, cât și pe de altă parte, faptul că apelanta reclamantă urma să folosească terenul litigios, în exercitarea unor atribuții ale sale legale, publice, contrar deci, susținerilor în sens contrar, ale intimatei părți.

Curtea mai notează în egală măsură, faptul că în cadrul raportului complex de expertiză realizat în cauză, domnul expert a specificat în mod expres, în răspunsul dumnealui la obiectivul nr. 4 („Să se indice regimul tehnico – economic al lucrărilor care puteau fi executate, *la data restituirii pe teren*, conform Planului de Urbanism General atunci în vigoare”), faptul că: „La data restituirii terenului, respectiv 18 mai 2005, lucrările care se puteau executa potrivit Planului Urbanistic General valabil în anul 2005 al Municipiului București, era construirea de imobile cu funcțiuni diverse (*ansamblu administrativ*, comercial, bancar, hotelier și de recreere), așa cum confirmă adresa nr. 527/12.04.1999 (anexa 17 la raport). Conform HCGMB nr. 147/24.06.1999 de aprobare a PUZ – Centru de cartier Titan, teren primit în folosință gratuită pe termen de 49 ani de Consiliul Local al Sectorului 3 prin HCMB nr. 95/28.05.1998” (fila 352 dosar apel, vol. II).

Așadar, inclusiv prin raportul de expertiză judiciară realizat în cauză, se atestă aceeași afectare la data emiterii dispoziției administrative în temeiul Legii nr. 10/2001, a imobilului teren litigios, prin documentațiile de urbanism legal aprobate, construirii unui nou obiectiv complex de utilitate publică.

Intimata însăși, prin amplele sale concluzii scrise depuse la dosar (a se vedea paginile nr. 9 – 11 din concluziile depuse la dosar de această parte procesuală, la data de 18.10.2019, dosar apel vol. V), precum și prin pledoaria doamnei avocat ales de la termenul de dezbateri în rejudecare a apelului, atestă în mod expres și detaliat faptul că imobilul litigios se afla sub incidența HCMB nr. 95/28.05.1998 anterior expusă.

Toate elementele convergente indicate anterior ilustrează faptul că bunul imobil litigios prezent nu avea o afectare privată, astfel cum eronat afirmă intimata prin concluziile sale (pagina 22 din concluziile scrise formulate asupra apelului în rejudecare), ci în mod cert era destinat unei afectări de construire a unui obiectiv de utilitate publică.

Împrejurarea că prin sentința arbitrală nr. 70/2004 a Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României și a Municipiului București (filele 207 și urm. dosar apel rejudecare, vol. I), s-a dispus (pentru cauză de neexecutare culpabilă a

obligățiilor contractuale, de către concesionar) rezilierea contractului de concesiune încheiat de Consiliul Local al Sectorului 3 București cu o societate comercială pentru edificarea obiectivului de utilitate publică prevăzut de HCGMB nr. 95/1998, nu are în nici un caz semnificația juridică a încetării efectelor hotărârii CGMB menționate, ci exclusiv pe aceea a anulării unui singur pas din întregul traseu juridico – tehnic de transpunere în practică, executare a hotărârii CGMB.

Așadar, fiind afectat din punct de vedere urbanistic unei funcțiuni, unei edificări de utilitate publică, în sensul art. 10 al. 1, 2 din Legea nr. 10/2001 („(1) În situația imobilelor preluate în mod abuziv și demolate total sau parțial restituirea în natură se dispune pentru terenul liber și pentru construcțiile rămase nedemolate, urmând să se respecte documentațiile de urbanism legal aprobate, iar pentru construcțiile demolate și terenurile ocupate măsurile reparatorii se stabilesc prin echivalent. (2) În cazul în care pe terenurile imobilelor preluate în mod abuziv s-au ridicat construcții, persoana îndreptățită poate obține restituirea în natură a părții de teren rămase liberă, urmând să se respecte documentațiile de urbanism legal aprobate”), astfel cum a fost el explicat prin dispozițiile art. 10.1 din HG nr. 498/2003 prin care au fost aprobate Normele metodologice de aplicare unitară a Legii nr. 10/2001, în vigoare la data emiterii dispoziției atacate, *„Ipooteza restituirii în natură a construcțiilor nedemolate sau demolate parțial și a terenului liber, cu respectarea documentațiilor de urbanism legal aprobate, are scopul de a limita restituirea în natură numai la acele suprafețe de terenuri disponibile, respectiv numai acele terenuri care nu sunt prevăzute în documentațiile de urbanism legal aprobate ca fiind destinate construirii unor noi obiective de utilitate publică (construirea de locuințe sociale sau pentru tineri, construirea de spitale sau școli ori alte obiective de utilitate publică - parcuri etc.). În cazul în care o parte din terenul inițial aferent construcției are o astfel de afectare, restituirea se va limita numai la construcția existentă și la terenul disponibil. Pentru partea de construcție demolată și pentru terenul nedisponibil restituirea se va converti în măsurile reparatorii în echivalent strict determinate la alin. (8) al art. 10 din lege”*, rezultă în mod evident, că potrivit legislației în vigoare la momentul emiterii dispoziției administrative contestate în prezent, imobilul nu putea fi restituit în natură intimatului, restituirea în natură fiind prohibită normativ în mod expres și imperativ.

Sub același aspect, Curtea mai notează faptul că apărarea intimatului Municipiul București formulată cu ocazia dezbaterilor asupra apelului în rejudicare, în sensul că chiar și într-o atare situație de fapt, circumscrisă de afectarea imobilului construirii unui obiectiv de interes public, general, Legea nr. 10/2001 prin intermediul art. 10 al. 4 („Se restituie în natură inclusiv terenurile fără construcții afectate de lucrări de investiții de interes public aprobate, dacă nu a început construcția acestora, ori lucrările aprobate au fost abandonate”) permite totuși restituirea în natură, este nefondată.

Astfel, la data emiterii dispoziției administrative contestate, 18.05.2005 (dată de referință în ecuația juridică a cauzei prezente, impusă ca atare inclusiv prin decizia de casare), acest text legal invocat de intimat nu exista, el fiind introdus în lege doar ulterior, la data de 25.07.2005, prin art. 1 pct. 18 din Titlul I „Modificarea și completarea Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989” al Legii nr. 247/19 iulie 2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicate în Monitorul Oficial nr. 653 din 22 iulie 2005: „(3¹) Se restituie în natură inclusiv terenurile fără construcții afectate de lucrări de investiții de interes public aprobate, dacă nu a început construcția acestora, ori lucrările aprobate au fost abandonate” (ulterior republicării Legii nr. 10/2001, acest alineat 3¹ a dobândit numărul 4).

Or, valabilitatea actului juridic contestat în prezent, a cărui constatare a nulității absolute se solicită, nu poate potrivit unor precepte juridice imuabile, fi raportată decât la legislația în vigoare la momentul emiterii actului și nu la norme juridice edictate ulterior acestui moment de referință, aceeași paradigmă fiind urmată și de cerința interesului cercetat în cauză, cerință îngemănată – date fiind particularitățile speței - cu fondul raportului juridic dedus judecății, potrivit considerentelor deja expuse, cât și care urmează în prezenta decizie civilă.

În egală măsură, apărarea intimatului, orientată în aceeași direcție, în sensul că unele din documentele care atestă caracterul de ordin public al afectățiunii (precum ar fi certificatele de urbanism menționate anterior de Curte) sunt datate ulterior intrării în vigoare a Legii

nr. 10/2001 care ar fi indisponibilizat bunul imobil care face parte din domeniul său material de aplicare, este de asemenea, nefondată.

Astfel, în primul rând, majoritatea calificată a înscrisurilor care ilustrează caracterul public al obiectivului de edificat, anterior trecute în revistă și dezbătute de Curte, este emisă anterior intrării în vigoare a Legii nr. 10/2001 (a se vedea *inter alia*: Hotărârea CGMB nr. 95/28.05.1998, documentația – evident anterioară cronologic - care a stat la baza emiterii acestei hotărâri CGMB sau Hotărârea Consiliului Local al Sectorului 3 București nr. 8/1999 de avizare a PUZ – ului), în vreme ce documentele administrative de punere în practică a acestei hotărâri administrative CGMB de realizare a centrului de utilitate publică menționat, documente evident ulterioare din punct de vedere cronologic și având doar un caracter de executare a hotărârii administrative CGMB, nu pot fi *ab initio* interpretate ca fiind apte din punct de vedere juridic, să modifice natura juridică a obiectivului statuată și configurată prin actul administrativ de dispoziție, adică cel principal în executarea căruia ele au fost emise.

CertIFICATELE de urbanism menționate (datând din anii 2002, 2004) sunt acte administrative cu caracter declarativ, de informare asupra regimului juridic, economic și tehnic al imobilului.

În al doilea rând, dar principal în combaterea acestei apărări a intimatei, Curtea observă caracterul său nefondat, prin prisma faptului că intrarea în vigoare a Legii nr. 10/2001 nu a determinat indisponibilizarea bunurilor imobile care fac parte din domeniul său material de aplicare.

Astfel, la data emiterii dispoziției contestate, 18.05.2005, nu era încă în vigoare art. 20 al. 5 din Legea nr. 10/2001 republicată, acest alineat numerotat inițial cu nr. 4¹ și conform căruia „Sub sancțiunea nulității absolute, până la soluționarea procedurilor administrative și, după caz, judiciare, generate de prezenta lege, este interzisă înstrăinarea, concesiunea, locația de gestiune, asocierea în participațiune, ipotecarea, locațiunea, precum și orice închiriere sau subînchiriere în beneficiul unui nou chiriaș, schimbarea destinației, grevarea sub orice formă a bunurilor imobile - terenuri și/sau construcții notificate potrivit prevederilor prezentei legi”, fiind introdus prin art. 1 pct. 50 din Titlul I al aceleiași Legi nr. 247/2005 intrate în vigoare la data de 25.07.2005, deci ulterior datei emiterii dispoziției administrative a cărei constatare a nulității se solicită în prezent.

Așadar, norma juridică de indisponibilizare a bunurilor obiect al Legii nr. 10/2001, invocată de intimata pârâtă, nu este incidentă algoritmului juridic al prezentei cauze, grefat pe legislația în vigoare de la data emiterii dispoziției administrative și nu pe norme juridice ulterioare care nu pot retroactiva, dat fiind principiul neretroactivității legii.

Faptul ilustrat de reclamantă în cererea sa de chemare în judecată, respectiv că imobilul era supus la momentul restituirii sale, acestui regim juridic configurat prin Hotărârea CGMB nr. 95/28.05.1998 expus anterior, determină în temeiul dispozițiilor art. 10 al. 1 din Legea nr. 10/2001 și art. 10.1 din HG nr. 498/2003, anterior citate, concluzia categorică a caracterului nelegal al măsurii de restituire în natură adoptate prin dispoziția administrativă emisă în beneficiul intimatei Cocoru Maria.

Astfel, atât timp cât s-a dovedit cu prisosință în cauză, că la momentul soluționării notificării în temeiul Legii nr. 10/2001, imobilul litigios era prevăzut în documentațiile de urbanism legal aprobate ca fiind destinat construirii unui obiectiv nou de utilitate publică, rezultă în temeiul normelor juridice enunțate, că soluția restituirii sale în natură era exclusă din punct de vedere legal.

Această concluzie se impune indiferent de aspectul dacă lucrările respective de construire a obiectivului de interes public fuseseră sau nu demarate și indiferent de aspectul dacă obiectivul fusese sau nu edificat parțial sau total, întrucât normele juridice incidente, anterior enunțate – art. 10 al. 1 din lege și art. 10.1 din normele metodologice atunci în vigoare - nu disting sub aceste elemente, fiind aplicabil astfel, argumentul metodei logice, raționale de interpretare a prevederilor normative, configurat de adagiul *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus* - unde legea, norma juridică nu distinge, nici interpretul legii nu trebuie să distingă.

Singura cerință impusă de aceste două norme juridice privite corelat era aceea ca imobilul să fie prevăzut în documentațiile de urbanism legal aprobate, ca fiind destinat construirii unor noi obiective de utilitate publică, premisă pe care astfel cum am dezvoltat-o în paragrafele precedente ale prezentei decizii, terenul litigios o întrunea pe deplin.

Din această perspectivă expusă, multiplele adeverințe depuse la dosar de către intimata - înscrisuri sintetizate în mod laborios în cadrul concluziilor scrise depuse de această parte procesuală la data de 18.10.2019 (a se vedea paginile 17, 18 din cadrul acestor concluzii scrise) - care atestă lipsa realizării efective pe teren a lucrărilor, a investițiilor de interes public enunțate, sunt lipsite de orice relevanță juridică prin prisma normelor juridice incidente enunțate anterior.

Continuând, Curtea constată că interdicția legală enunțată de art. 10 al. 1 din lege și art. 10. 1 din normele metodologice, încălcată la momentul emiterii dispoziției administrative de restituire contestate în prezent, este consacrată în mod imperativ din punct de vedere legal, ea având un potențat caracter public, fiind destinată – dată fiind metoda de interpretare teleologică a acestor texte de lege – protejării interesului public, general al comunității locale, astfel încât din această perspectivă conjugată, sancțiunea încălcării sale nu poate fi decât nulitatea absolută a actului juridic emis cu nerespectarea sa, prin ignorarea interesului public, general al colectivității locale cel puțin de sector dacă nu chiar municipale.

Așadar, prin prisma acestor considerente convergente ilustrate, grefate pe eșafodajul analizei din unghiul normelor juridice impuse drept vector de către instanța de casare, Curtea apreciază că în cauză s-a dovedit cu prisosință atât îndeplinirea cerinței de exercițiu a dreptului la acțiune a interesului apelantului reclamant, ca promotor și gardian al interesului public și general al cetățenilor sectorului 3 București, de a promova prezenta cerere de chemare în judecată, cât și concomitent, justețea aserțiunilor acestei părți procesuale în direcția nulității absolute a dispoziției administrative contestate.

Cu alte cuvinte, apelantul reclamant beneficiar al HCGMB nr. 95/1998 urmărește prin prezenta cerere de chemare în judecată, să fie anulată dispoziția administrativă nelegal emisă - prin încălcarea interdicției imperative enunțate -, pentru a își putea îndeplini obligațiile care i-au fost atribuite prin această hotărâre CGMB, interes care potrivit argumentelor expuse în prezenta decizie civilă, îndeplinește toate cerințele legale: *determinat, legitim, personal, născut și actual.*

Această concluzie a existenței și subzistenței interesului apelantului reclamant în promovarea și susținerea prezentei cereri de chemare în judecată, potrivit considerentelor expuse, se verifică pe deplin prin supunerea acestei stări de lucruri incidente dispozițiilor art. 81 din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, impusă în mod obligatoriu de instanța de recurs a fi avută în vedere în cadrul cercetării existenței acestei cerințe de exercițiu a dreptului la acțiune.

Astfel, conform art. 81 al.2 lit. i din legea menționată, în forma în vigoare la data sesizării instanței de judecată de fond (29.03.2012), dată de referință pentru stabilirea existenței interesului concret al părții promoatoare a acțiunii judiciare, „(2) Consiliile locale ale sectoarelor municipiului București exercită, în principal, următoarele atribuții: (...) i) aprobă, în condițiile legii, planurile urbanistice zonale și de detaliu ale sectoarelor, pe care le comunică Consiliului General al Municipiului București; *aprobă, în limitele competențelor lor, documentațiile tehnico-economice pentru lucrările de investiții de interes local și asigură condițiile necesare pentru realizarea lor*, în concordanță cu prevederile planului urbanistic general al municipiului București și ale regulamentului aferent”.

Atât timp cât terenul litigios este prevăzut în documentațiile de urbanism legal aprobate, ca fiind destinat construirii unui nou obiectiv de utilitate publică, potrivit Hotărârea CGMB nr. 95/28.05.1998, astfel cum s-a dezvoltat în paragrafele precedente ale prezentei decizii, este evident că apelantului reclamant îi incumbă obligația legală enunțată, de a asigura condițiile necesare pentru realizarea sa, obligație de natură a ilustra interesul său în promovarea prezentei cereri de chemare în judecată.

În egală măsură, Curtea constată că întrunirea cerinței interesului este reliefată distinct, și prin prisma obligației legale impuse de același text legal, prin alineatul său de la litera j): „(2) Consiliile locale ale sectoarelor municipiului București exercită, în principal, următoarele atribuții: (...) j) *asigură, potrivit competențelor lor, condițiile necesare bunei funcționări a instituțiilor și serviciilor publice* de educație, sănătate, cultură, tineret și sport, apărarea ordinii publice, de interes local; urmăresc și controlează activitatea acestora”.

Or, atât timp cât astfel cum s-a evidențiat anterior, noul obiectiv preconizat include un nou sediu administrativ al sectorului, respectiv un nou sediu pentru Primăria Sectorului 3 București, incluzând Casa căsătoriilor, promovarea prezentei cereri de chemare în judecată constituie un demers în direcția îndeplinirii obligației legale ultim citate, atât timp cât stabilirea, construirea unui nou sediu al instituției publice este intim legată de buna funcționare a apelantei.

Curtea remarcă de altfel, că aceste obligații legale ale consiliului local, reglementate de art. 81 din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale, sunt menținute de altfel, și în prezent, prin art. 129 din noul Cod Administrativ.

Continuând, prezenta instanță de apel observă că nici argumentul puterii de lucru judecat în privința lipsei de interes în promovarea cererii de chemare în judecată care s-ar desprinde din hotărârile judecătorești pronunțate în cadrul litigiului civil anterior nr. 45229/3/2012 (sentința civilă nr. 144/2014 a Tribunalului București, Secția a III – a Civilă și decizia civilă nr. 1090/R/2014 a Curții de Apel București, Secția a IV – a Civilă – filele 139 – 153 dosar apel rejudecare, vol. I), nu este unul fondat.

Astfel cum rezultă din cuprinsul deciziei de casare pronunțate de instanța supremă în prezenta cauză (paginile 15, 16 ale deciziei), această apărare a intimetei pârâte vizând respectarea statuărilor intrate în puterea de lucru judecat din cadrul acelor două hotărâri judecătorești anterioare, a fost deja invocată de aceeași parte procesuală în mod similar (chiar dacă prin realizarea accentului *pe* decizia civilă pronunțată în recursul din acel litigiu și nu *pe* sentința civilă pronunțată de judecătorie în respectiva cauză anterioară, astfel cum în prezent se procedează), în cadrul fazei procesuale a recursului din cauza pendinte, apărarea regăsindu-se scriptic în cadrul întâmpinării depuse de intimata în dosarul de recurs (a se vedea punctul 4 al întâmpinării respective – filele 53, 54 dosar de recurs).

Or, această excepție a fost apreciată de către instanța de casare a fi nefondată, în temeiul cel puțin al argumentului distincției de terenuri (chiar dacă învecinate) și de obiect al cererii de constatare a nulității absolute (în prezent, dispoziția administrativă contestată nr. 4333/2005, în celălalt litigiu, dispoziția administrativă nr. 4334/2005).

Întrucât potrivit evaluării exprese a instanței supreme, excepția puterii de lucru judecat (reinvoacă și în prezenta fază procesuală) a fost considerată a fi nefondată, iar statuarea instanței de casare este obligatorie pentru instanța de trimitere, potrivit art. 315 al. 1 Cod Procedură Civilă, Curtea nu poate constata decât faptul că nu poate primi ca fondate nici aceste susțineri ale intimetei pârâte orientate către respectarea puterii de lucru judecat a unor statuări judecătorești anterioare.

De asemenea, contrar susținerilor aceleiași intimate pârâte, soluția prezentă de constatare a nulității absolute a dispoziției administrative, justificată pe baza argumentelor ilustrate în precedent, nu este de natură a înfrânge în privința acestei părți procesuale, rigorile art. 1 din Primul Protocol Adițional la Convenția Europeană asupra Drepturilor Omului și Libertăților sale Fundamentale.

Criticile intimetei în această direcție sunt nefondate. Astfel, parte din hotărârile instanței de contencios european invocate de această parte procesuală se grefează în principal, pe premisa nepunerii în posesie vreme îndelungată de către autoritățile publice, a beneficiarului, asupra bunului dispus a fi restituit prin dispoziție administrativă (a se vedea *exempli gratia*, hotărârea din 06.12.2007 din cauza nr. 20294/02 Drăculeț c. României, paragrafele 43, 44, 40).

Or, nu este cazul în speță, deoarece intimata pârâtă, subsecvent emiterii dispoziției administrative în anul 2005, se află în posesia imobilului pe care l-a și îngrădit parțial și în privința căruia și – a și întabulat dreptul de proprietate în cartea funciară, aspecte care rezultă din cuprinsul extrasului de carte funciară eliberat la data de 05.02.2018 (filele 28 – 29 dosar apel rejudecare, vol. III), extras conform căruia intimata pârâtă și-a întabulat dreptul său de proprietate încă din anul 2007 și a împrejmuțit terenul pe sud cu gard metalic.

De asemenea, în cauza Ioan împotriva României, cererea nr. 31005/03, de asemenea invocată de către intimata pârâtă, CEDO a arătat în cadrul hotărârii sale din 01.07.2008, următoarele: „53. Curtea observă, în această privință, că art. II din Legea nr. 169/1997 prevedea că modificările aduse Legii nr. 18/1991 nu puteau aduce atingere drepturilor de proprietate

reconstituite, cu respectarea prevederilor acestei legi. *Pentru modificarea situațiilor juridice create, se putea invoca doar nulitatea absolută a actelor eliberate unor persoane fizice, pentru nerespectarea dispozițiilor Legii nr. 18/1991. Prin urmare, constatarea nulității absolute constituia prealabilul adoptării oricărui nou act juridic în temeiul noii legi, pentru a asigura o coerență în aplicarea dispozițiilor legale. Or, în speță, deși instanțele naționale au constatat nulitatea unui act administrativ în favoarea comisiei locale, titlul administrativ al reclamantei nu a fost contestat în justiție. În plus, Guvernul recunoaște în mod explicit că reclamanta a rămas proprietara terenului și că aceasta își întemeiază apărarea pe acest fapt”.*

Din nou, situația premisă a hotărârii CEDO nu este incidentă în cauză, atât timp cât prezenta acțiune pendinte reprezintă chiar procedura de contestare judiciară a dispoziției administrative emise în favoarea intimitei pârâte, procedură apreciată esențială în algoritmul juridic adoptat de CEDO în acest gen de cauze.

Secunda categorie de cauze CEDO invocate de această parte procesuală, are ca punct de plecare premisa confirmării judiciare prealabile a dreptului de proprietate asupra bunului, față de momentul privării de proprietate (a se vedea de exemplu, hotărârea din 10.03.2009 din cauza nr. 9164/02 Ichim c. României, paragraful 38).

Or, în cauza prezentă, Curtea notează că dispoziția administrativă emisă de către primar în beneficiul intimitei pârâte menționate, nu a avut nici o validare, confirmare judiciară anterioară.

Sub acest aspect punctual, prezenta instanță de apel reține faptul că în procesul judiciar nr. 9993/301/2005, având ca obiect plângere de carte funciară, proces prin care s-a dispus radierea înscrierii dreptului de proprietate al Statului Român prin administrator Primăria Sectorului 3 București asupra imobilului litigios, întrucât terenul fusese restituit în natură în patrimoniul intimitei pârâte, nu a fost analizată validitatea dispoziției administrative de restituire emise în baza Legii nr. 10/2001 (a se vedea filele 155 – 180 dosar judecătoriesc, vol. I).

Astfel, această constatare negativă care rezultă din ansamblul considerentelor tuturor hotărârilor judecătorești pronunțate în respectiva cauză, a fost enunțată și în mod expres chiar de către respectiva instanță de recurs din acel litigiu: „Nelegalitatea emiterii acestei decizii nu poate fi analizată de instanță în această fază procesuală, recurenta (nota Curții: Primăria Sectorului 3 București) având la îndemână alte mijloace legale” (fila 170 verso, dosar judecătoriesc vol. I).

Curtea observă sub aceleași aspecte cercetate, faptul că posibilitatea contestării judiciare potrivit dreptului comun, de către terți (precum apelanta reclamantă), a unei dispoziții administrative emise în temeiul Legii nr. 10/2001, ca act juridic civil intrat în circuitul juridic, este perfect legală și recunoscută unanim din punct de vedere jurisprudențial, de instanțele naționale, inclusiv cea supremă (a se vedea *inter alia*, deciziile civile nr. 471/2019 și nr. 299/2015 ale Înaltei Curți de Casație și Justiție - Secția I Civilă, care se grefează pe o astfel de posibilitate legală).

Aceasta întrucât dispoziția emisă de primar în procedura Legii nr. 10/2001 reprezintă un act juridic civil, întrucât, soluționând notificările de restituire a bunurilor preluate abuziv de către stat, primarul nu acționează ca reprezentant al puterii executive locale pentru ca actul emis de el să fie astfel, administrativ, ci acționează ca reprezentant al persoanei juridice (unitatea administrativ-teritorială) deținătoare a bunului. În aceste condiții, cererea unui terț îndreptat împotriva unei decizii emise în temeiul Legii nr. 10/2001, reprezintă o acțiune de drept comun în constatarea nulității unui act juridic civil.

Posibilitatea contestării sale judiciare pe calea dreptului comun este recunoscută, indiferent de aspectul (re)confirmării dispoziției administrative de către chiar instituția emitentă a sa.

Dată fiind natura sa de act juridic civil, constatarea nulității absolute a dispoziției administrative este asimilabilă din punct de vedere al efectelor juridice, unei acțiuni în revendicare a unui bun imobil prin comparare de titluri, atunci când admiterea acțiunii face ca una dintre persoanele ce exhibă un titlu să piardă totuși proprietatea deținută până atunci.

Deși situația juridică de comparație expusă în paragraful anterior nu este perfect asimilabilă celei prezente, elementul de distincție fiind reprezentat de împrejurarea subliniată de intimata, a faptului că emiteria eronată a dispoziției administrative s-a datorat culpei autorității (prin prepușii săi) ce a restituit imobilul în anul 2005, în temeiul Legii nr. 10/2001, deși

astfel cum am ilustrat, această restituire era prohibită imperativ chiar de acest act normativ special, cu toate acestea Curtea prezintă apreciază totuși - în consonanță de altfel, cu jurisprudența CEDO dezvoltată pe tărâmul textului său convențional menționat, inclusiv prin hotărârile pronunțate în cauzele indicate de către intimata pârâtă - că ingerința în dreptul de proprietate al acestei părți procesuale este prevăzută de lege (astfel cum s-a arătat anterior, posibilitatea contestării sale judiciare de un terț, potrivit dreptului comun, este legală și întâlnită în practica instanțelor de judecată, fapt notoriu în domeniu), este necesară pentru că astfel cum s-a ilustrat și în deplină consonanță cu alineatul secund al art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția EDO, ea este destinată să prezeve interesul general, public, raportat la afectarea concretă expusă a imobilului în vederea construirii unui obiectiv de interes public și în fine, ea nu este nici disproporționată, atât timp cât potrivit Legii nr. 10/2001 modificate, persoanele cărora nu li se pot restitui imobilele în natură, au dreptul la măsuri reparatorii prin echivalent prevăzute legal de legislația în domeniu a fi echitabile din perspectiva prejudiciului suferit în perioada comunistă.

În hotărârea din 06.12.2007 din cauza nr. 20294/02 Drăculeț c. României, instanța de contencios european arată în paragraful 44, că: „La acest moment, reclamantului nici nu i s-a restituit bunul în litigiu, *nici nu i-a fost acordată o despăgubire corespunzătoare*”, în vreme ce în paragraful 50, se ilustrează: „Totuși, suntem nevoiți să constatăm că, deși este titular al unui titlu de proprietate valabil, reclamantul se vede privat de terenul său de peste treisprezece ani *fără a fi primit despăgubiri sau un teren echivalent*”.

Similar, în cadrul hotărârii din 10.03.2009 din cauza nr. 9164/02 Ichim c. României, se arată în paragraful 38: „Or, după validarea titlului său de proprietate printr-o primă procedură judiciară, reclamantul a fost privat, *fără nicio compensație*, de terenul în cauză”.

În cadrul hotărârii din 25.11.2008 din cauza invocată nr. 9164/02, Toșcuță și alții c. României, Curtea EDO a reținut în mod similar: „34. Curtea reamintește că o privare de proprietate care intră sub incidența acestui articol poate fi justificată doar dacă se demonstrează, în special, că aceasta a intervenit pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege. În plus, orice ingerință în folosința proprietății trebuie să răspundă criteriul proporționalității. Un echilibru just trebuie să fie păstrat între cerințele interesului general al comunității și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale individului. Interesul de a asigura un astfel de echilibru este inerent întregii convenții. Curtea amintește, de asemenea, că echilibrul care trebuie păstrat va fi distrus dacă individul vizat suportă o sarcină specială și exorbitantă [Brumărescu împotriva României (GC), nr. 28342/95, pct. 78 și 79, CEDO 1999-VII].

35. În speță, aceasta observă că titlurile de proprietate ale reclamantilor au fost anulate pe motiv că, la emiterea acestora, comisia municipiului nu ținuse seama de hotărârea din 15 decembrie 1995 a Tribunalului București, care recunoscuse parohiei dreptul de proprietate asupra terenurilor în litigiu (supra, pct. 22). *Hotărârea respectivă era ulterioară datelor titlurilor de proprietate ale reclamantilor* (supra, pct. 8, 9 și 13). Prin urmare, Curtea se îndoiește de relevanța motivelor formulate de instanțele naționale.

36. Mai mult, hotărârea din 15 decembrie 1995 a fost pronunțată într-o procedură în care reclamantii nu fuseseră părți. De altfel, tribunalul a reținut, în hotărârea din 11 aprilie 2002, că decizia în cauză nu era opozabilă celorlalți pârâți, inclusiv reclamantii.

37. În măsura în care instanțele intenționau să impute comisiei municipiului faptul că nu a ținut seama de existența unei plângeri împotriva unei decizii administrative, Curtea consideră că era obligația comisiei să verifice dacă cerințele impuse de lege, inclusiv cele cu caracter procedural, erau îndeplinite înainte de a emite titlurile în cauză (a se vedea, *mutatis mutandis*, Drăculeț împotriva României, nr. 20294/02, pct. 40, 6 decembrie 2007).

38. Prin urmare, Curtea consideră că anularea titlurilor de proprietate ale reclamantilor a fost justificată exclusiv prin fapte imputabile autorităților și *fără ca reclamantilor să li se acorde vreo despăgubire sau să li se propună un teren echivalent*.

39. Prin urmare, chiar dacă s-ar putea demonstra că privarea de proprietate a servit unei cauze de interes public, Curtea consideră că echilibrul just nu a fost păstrat și că reclamantii au suferit un prejudiciu special și exorbitant *prin faptul că au fost privați nu numai de dreptul de*

folosință asupra celor două terenuri, ci și de orice despăgubire sau măsură reparatorie în această privință”.

Așadar, caracterul disproporționat al ingerinței este asociat de către Curtea EDO, lipsei oricărei compensații. Or, este evident faptul că în speță, nu este cazul, întrucât astfel cum s-a precizat anterior, prevederile legale în domeniu impun în caz de imposibilitate a restituirii bunului în natură, obligația acordării de măsuri reparatorii prin echivalent.

Consecință a tuturor acestor considerente ilustrate, Curtea conchide în sensul că nu se conturează încălcarea în privința intimății pârâte a dispozițiilor art. 1 din Primul Protocol Adițional la Convenția EDO, prin anularea dispoziției administrative emise în temeiul Legii nr. 10/2001 prin care imobilul litigios i-a fost atribuit dumneai în proprietate.

În fine, Curtea notează că identificarea motivului enunțat de nulitate absolută a dispoziției administrative, configurat de încălcarea interdicției exprese, reglementate prin art. 10 al. 1 din Legea nr. 10/2001 conjugat și explicitat prin art. 10.1 din HG nr. 498/2003, interdicție menită să protejeze interesul public, general, determină pe cale de consecință, inutilitatea analizei în continuare în cadrul silogismului juridic al cauzei, a celorlalte motive de nulitate invocate de către reclamantă prin cererea de chemare în judecată, motive de nulitate însoțite de ansamblul atât al argumentelor în susținerea lor, cât și al apărărilor în contrapondere lor, motive de nulitate incluzându-l și pe cel vizând apartenența imobilului la momentul restituirii sale în natură, la domeniul public al intimatului Municipiul București.

Întrucât cererea intimății de aplicare în cauză a sancțiunii impuse de prevederile art. 139 al. 1 Cod Procedură Civilă („Partea care a depus un înscris în copie certificată este datoare să aibă asupra sa la ședință originalul înscrisului sau să-l depună mai înainte în păstrarea grefei, *sub pedeapsa de a nu se ține seama de înscris*”) în referire la înscrisurile (filele 140 – 150 dosar apel rejudecare, vol. III) depuse de apelanta reclamantă în susținerea motivului de nulitate relativ apartenenței imobilului litigios, la domeniul public al municipiului, la momentul restituirii sale către intimata pârâtă, vizează un motiv a cărui analiză nu s-a mai impus cauzei în raport de identificarea în prealabil, în urma evaluării judiciare impuse de către instanța de casare, potrivit celor expuse, a unui alt motiv de nulitate absolută a dispoziției administrative, motiv căruia înscrisurile invocat a fi necertificate nu i-au servit deloc, în nici un fel, Curtea constată că devine de asemenea, inutilă inclusiv analiza acestei cereri de aplicare a sancțiunii neluării în seamă a acestor înscrisuri, înscrisuri de care de altfel nici nu s-a ținut seama în analiza judiciară a motivului de nulitate absolută constatat a fi incident cauzei, astfel cum am ilustrat anterior.

Pentru ansamblul acestor considerente care se circumscriu prin particularitățile speței, atât configurării interesului în promovarea și susținerea cererii de constatare a nulității dispoziției administrative, cât și aspectului temeiniciei acestei cereri de constatare, Curtea, în temeiul art. 296 Cod procedură civilă, va admite apelul formulat, va anula parțial, sentința, exclusiv în privința dispozițiilor referitoare la lipsa de interes și în rejudecare, va respinge excepția lipsei de interes în promovarea cererii de chemare în judecată, ca nefondată, iar în continuare, în evocarea fondului, va admite cererea de chemare în judecată și va constata nulitatea absolută a dispoziției administrative nr. 4333/18.05.2005 a Primarului General al Municipiului București.

Va păstra celelalte dispoziții ale sentinței, respectiv cele relative lipsei calității procesuale pasive a Primarului General al Municipiului București.

În temeiul art. 274 Cod Procedură Civilă, va obliga intimații-pârâți în solidar, să achite apelantului-reclamant, cheltuieli de judecată în sumă de 1203,6 lei, reprezentând onorariu expert judiciar desemnat în faza procesuală a apelului (chitanță – fila 302 dosar apel vol. II), reținând culpa procesuală a intimaților în declanșarea și desfășurarea prezentei căi procesuale.

Pentru același motiv relativ culpei procesuale, va respinge în temeiul aceleiași norme procesuale, cererea intimății privind acordarea cheltuielilor de judecată, ca nefondată.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII**

DECIDE:

Admite apelul formulat de apelantul - reclamant PRIMARUL SECTORULUI 3 AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI, cu sediul în București, str. Parfumului nr. 2-4, sector 3, împotriva sentinței civile nr. 2217 din 20.12.2013, pronunțate de Tribunalul București – Secția a IV-a Civilă, în contradictoriu cu intimații - pârâți PRIMARUL GENERAL AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI – București, Splaiul Independenței nr. 291 – 293, sector 6, MUNICIPIUL BUCUREȘTI, prin PRIMARUL GENERAL, cu sediul în București, Splaiul Independenței nr. 291 – 293, sector 6 și domiciliată în București, str. , nr. , bl. , sc. , et. , ap. , sector și cu domiciliul ales la SCA , în București, str. / nr. , sector .

Anulează parțial, sentința, exclusiv în privința dispozițiilor referitoare la lipsa de interes și în rejudecare, respinge excepția lipsei de interes în promovarea cererii de chemare în judecată, ca nefondată, iar în continuare, în evocarea fondului, admite cererea de chemare în judecată și constată nulitatea absolută a dispoziției administrative nr. 4333/18.05.2005 a Primarului General al Municipiului București.

Păstrează celelalte dispoziții ale sentinței, respectiv cele relative lipsei calității procesuale pasive a Primarului General al Municipiului București.

Obligă intimații-pârâți în solidar, să achite apelantului-reclamant, cheltuieli de judecată în sumă de 1203,6 lei.

Respinge cererea intimății , privind acordarea cheltuielilor de judecată, ca nefondată.

Cu recurs în 15 zile de la comunicare.

Pronunțată în ședință publică, azi, 13.11.2019.

PREȘEDINTE

JUDECĂTOR

GREFIER

**CONFORM CU
ORIGINALUL**